

во и право. – 1996. – № 6. – С. 84. Rozanov Y.S. Administrative and legal regimes on the legislation of the Russian Federation, their appointment and structure // State and right. – 1996. – № 6. – р. 84.

5. Мицкевич А. В. Соотношение системы советского права с системой советского законодательства // Ученые записки ВНИИСЗ. – Вып. 11. – М. – 1967. – с. 11. Mickiewicz A. V. Ratio of Soviet law to the system of Soviet law // Scientific notes VNISZ. – Vol. 11. – M. – 1967. – p. 11.

6. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» із змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 29. – ст. 377. The Law of Ukraine «On Foreign Economic Activities» as amended // Bulletin of the Supreme Soviet of the USSR. – 1991. – № 29. – Art. 377.

7. Митний кодекс України із змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 44–45, № 46–47, № 48. – ст. 552. Customs Code of Ukraine amended // Supreme Council of Ukraine. – 2012. – № 44–45, № 46–47, № 48. – Art. 552.

KOSSE D. ANALYSIS OF THE OPPORTUNITIES OFFERED BY LEGAL REGIMES IN UKRAINE'S ECONOMY

УДК 342.72

Г. С. Тимчик,
старший викладач кафедри
теорії та історії держави і права
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»¹

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХИСТУ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ

Досліджено теоретичні основи поняття «внутрішньо переміщені особи». Вивчено досвід зарубіжних країн щодо правового забезпечення статусу осіб, які вимушенні покинути своє місце постійне місце проживання. Виявлені актуальні проблеми правового забезпечення захисту вимушених переселенців в Україні, запропоновані окремі шляхи щодо їх подолання.

Ключові слова: вимушенні переселенці, внутрішньо переміщені особи, біженці.

¹ Tymchuk Galina, Senior lecturer Theory and History of State and Law Department in Vadym Hetman Kyiv National Economic University, State Higher Educational Institution.

The theoretical foundations of the concept of «internally displaced persons». Studied the experience of foreign countries to provide legal status of people who are forced to leave their place of permanent residence. Identified current problems ensure legal status of internally displaced persons in Ukraine, suggested some ways to overcome them.

Key words: internally displaced persons, internally displaced persons, refugees.

Постановка проблеми. Сучасні політичні процеси в Україні привели до появи нової категорії суб'єктів права, які водночас потребують нагального правового та соціального захисту – внутрішньо переміщених осіб. Значні їх потоки залишаються однією з найскладніших з усього комплексу вітчизняних гуманітарних проблем, що пояснюється тим, що історія незалежної України не мала досвіду правового захисту осіб, які вимушенні були покинуті місця свого постійного місця проживання внаслідок військового конфлікту. Як наслідок, на даний час правовий та організаційний механізм забезпечення належних оперативних заходів у випадку виникнення особливих обставин, що призводять до вимушеного переселення в Україні, знаходиться на етапі розробки. Водночас значна кількість таких переселенців доводить про необхідність швидкого реагування на це явище з боку держави та її законодавця.

Аналіз останніх наукових досліджень. У вітчизняній науці не проводилося не тільки комплексних, але й окремих досліджень правового забезпечення захисту прав та свобод внутрішньо переміщених осіб, що, як вже зазначалось, пояснюється відсутністю на території держави зазначененої категорії осіб. Здебільшого науковці зосереджували свою увагу на дослідженнях проблеми правового регулювання міграційних процесів загалом, або захисту прав та свобод біженців зокрема. Водночас специфіку міграційних процесів висвітлювали у своїх публікаціях такі вітчизняні науковці як О.О. Бандурка, С.П. Бритченко, Є.С. Герасименко, О.А. Гончаренко, Н.М. Грабар, І.Б. Ковалишин, О. В. Кузьменко, О. А. Малиновська, С. О. Мосьондз, В. І. Олефір, В. Палько, О. І. Піскун, Ю. І. Римаренко, М.М. Сірант, В. М. Снігур, Н. П. Тиндик, С. Б. Чехович.

Мета та завдання дослідження. Враховуючи нагальну необхідність правового регулювання статусу внутрішньо переміщених осіб, метою даного дослідження є виокремлення конкретних

напрямків правового забезпечення захисту внутрішньо переміщених осіб в Україні. У контексті запропонованої статті було поставлено наступні завдання: 1) охарактеризувати сучасні проблеми правового забезпечення захисту внутрішньо переміщених осіб на території України; 2) проаналізувати особливості міжнародноправового захисту внутрішньо переміщених осіб; а також 3) дослідити досвід іноземних країн щодо забезпечення правового статусу вимушених переселенців.

Викладення основного матеріалу. Поява в державі внутрішньої міграції досить часто пов'язується зі збройними конфліктами або міжетнічними сутичками. Яскравими прикладами є Вірменія та Азербайджан – конфлікт в Нагірному Карабасі, Грузія – Абхазія та Південна Осетія, Молдова – конфлікт в Придністров'ї, Росія – Чечня. Так, у результаті збройних конфліктів більше півтора мільйона осіб в Азербайджані, Вірменії та Грузії були змушені залишити свої рідні місця проживання. Поява вимушеної міграції в Україні пов'язується з останніми політичними процесами в державі, які привели до анексії Криму, початку військових дій на території Донецької та Луганської областей.

Водночас поява на території держави нової категорії суб'єктів привела до необхідності надання їм гуманітарного захисту, що нерозривно пов'язано з правовим забезпеченням. На даний час нерідко поняття «вимушенні переселенці» визначають через поняття «біженці». В засобах масової інформації можна почути як вимушених переселенців з Донецької та Луганської областей називають біженцями з Донбасу чи Луганську. Разом з тим, досліджуючи та порівнюючи зміст правового статусу біженців та вимушених переселенців, можна зробити однозначний висновок про їх нетотожність.

Відмінність правового статусу біженців та вимушених переселенців пояснюється ознаками, що притаманні вищезазначенім поняттям. Так, стаття 1 Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» [1] під біженцем визначає особу, яка не є громадянином України і внаслідок обґрунтovаних побоювань стати жертвою переслідувань за ознаками раси, віросповідання, національності, громадянства (підданства), належності до певної соціальної групи або політичних переконань перебуває за межами країни своєї громадянської належності та не може користуватися захистом цієї країни або не бажає користуватися цим захистом внаслідок таких побоювань,

або, не маючи громадянства (підданства) і перебуваючи за межами країни свого попереднього постійного проживання, не може чи не бажає повернутися до неї внаслідок зазначених побоювань не внаслідок рішення державних органів, а в результаті цілком обґрунтованих побоювань стати жертвою переслідувань. Зазначене визначення дозволяє виділити наступні ознаки, що характерні виключно для цієї категорії суб'єктів:

- знаходження поза країною походження (громадянства або попереднього постійного місця проживання);
- існують достатньо обґрунтовані побоювання переслідування;
- ознаки переслідування: раса, віросповідання, громадянство (національність), приналежність до певної соціальної групи та політичні переконання;
- відсутність захисту країни походження;
- потреба в захисті.

Фактично біженець вже не є громадянином своєї держави і не отримує від неї фактичного правового захисту. Водночас він не користується дипломатичним захистом своєї держави і не пов'язаний з нею якими-небудь зобов'язаннями, хоча формально може вважатися її громадянином.

У чинному законодавстві України на даний час відсутнє визначення «внутрішньо переміщених осіб» або «внутрішніх переселенців», однак аналіз змісту даного поняття дозволяє виділити характерні виключно для цієї категорії суб'єктів ознаки:

- знаходження поза постійним місцем проживання на території держави свого громадянства;
- підстави залишення свого постійного місця проживання: збройні конфлікти, прояви насильства, масові порушення прав людини, стихійне лихо або техногенна катастрофа;
- потреба в правовому та соціальному захисті.

Отже, основною відмінністю між поняттям «біженці» та «внутрішньо переміщені особи» є те, що перші покидають країну своєї громадянської приналежності, оскільки країна їх громадянської належності не може забезпечити дотримання основних прав та свобод свого громадянина, що і змусило їх її покинути. Особи, переміщені всередині країни – особи, які стали вимушеними мігрантами в межах своєї країни, однак вони залишаються на території держави свого громадянства і, як її громадяни, мають всі права та свободи, якими користуються інші громадяни на її території.

Біженці, зазвичай, отримавши статус біженця, отримують правовий та соціальних захист держави, яка надала їм притулок. Водночас правовий статус біженців є чітко врегульований нормами міжнародного права та внутрішнього законодавства країни-притулку. Особи, переміщені всередині країни, не втрачають свого громадянства і фактично залишаються під захистом свого уряду, хоча, як вказує І. Козинець, «саме цей уряд міг би бути причиною їхньої втечі чи продемонстрував нездатність урятувати своїх громадян від повстанців чи насильства» [2, с.217].

Вперше термін в міжнародному праві «особи, переміщені всередині країни» почав застосовуватись тільки в останнє десятиліття ХХ ст., коли міжнародне співтовариство звернуло увагу на необхідність міжнародної реакції на проблему захисту прав зазначених осіб. Механізми, що існували на той час у світі в більшій мірі регулювати правовий захист біженців, залишаючи водночас поза увагою необхідність захисту не тільки осіб, які покинули територію свого громадянства, а й осіб, які з тих чи інших причин вимушенні були переміщатись всередині власної держави.

З урахуванням необхідності реакції з боку міжнародної спільноти на проблему переміщених осіб, за дорученням Генеральної Асамблеї ООН та Комісії з прав людини в 1998 році були прийняті Керівні принципи з питань внутрішньо переміщених осіб, які врегульовують вимушене переміщення осіб усередині країни та є вказівками для міжнародних та неурядових організацій [3]. Зазначені принципи хоча і не мають обов'язкової юридичної сили, вони є основним нормативним актом щодо внутрішньо переміщених осіб і єдиним документом, який відображає норми в галузі прав людини. Вони затверджують та поєднують стандарти щодо прав людини і норми гуманітарного права щодо вимушених переселенців і вважаються важливим керівництвом для держав щодо вирішення питань внутрішнього переміщення.

Концептуальною основою зазначеного документа є доктрина «суверенітет як відповідальність», суть якої зводиться до того, що національна влада зобов'язана і несе відповідальність щодо надання правового захисту та гуманітарної допомоги переміщеним всередині країни особам, які знаходяться під її юрисдикцією, а у випадках, коли держава не має можливості забезпечити фізичний захист і надати допомогу своїм громадянам, вона повинна звернутись за допомогою та приймати її ззовні. При цьому між-

народне співтовариство має право і зобов'язане наполягати на своєму втручанні, яке не може розцінюватись як недружній акт чи втручання у внутрішні справи будь-якої держави.

Керівні принципи визначають внутрішньо переміщених осіб як осіб чи групи осіб, яких примусили або вимусили покинути чи залишити своє житло чи місце постійного проживання, зокрема, в результаті чи з метою уникнення наслідків збройного конфлікту, постійних проявів насильства, порушення прав людини, природних чи техногенних катастроф, і які не перетинали міжнародно визнаних державних кордонів.

Водночас Керівні принципи містять основні принципи захисту прав внутрішньо переміщених осіб, які відповідають міжнародним стандартам:

- внутрішньо переміщені особи мають ті ж права і обов'язки, як і інші громадяни; не має бути жодних проявів дискримінації (принцип 1);
- зобов'язання щодо запобігання переміщення (принципи 5, 6);
- зобов'язання запобігання переміщення корінних народів (принцип 9);
- право на свободу пересування і свободу вибору місця проживання (принцип 14);
- повага до сімейного життя (принцип 17);
- право на гідний життєвий рівень (принцип 18), медичну допомогу (принцип 19) і освіту (принцип 23), а також право на вільні вибори (принцип 22);
- право на повагу як людини; на отримання документів, що за свідчують особу, свідоцтва про народження / шлюб (принцип 20);
- захист права власності (принцип 21);
- надання гуманітарної допомоги (принципи 24–27).

Однак, незважаючи на весь позитив міжнародного законодавства, головну роль у здійсненні захисту вимушених переселенців відіграє внутрішнє законодавство самої держави, всередині якої проходять міграційні процеси. Тільки саме застосування внутрішнього законодавства, пов'язаного з правами людини та внутрішніх переселенців, є ефективним засобом забезпечення прав та свобод останніх. Так, уряд Азербайджану, який зіштовхнувся з проблемою біженців після початку воєнних дій у Нагірному Карабасі, в 1999 р. ухвалив Закон «Про статус біженців та вимушених переселенців (осіб, переселених в межах країни)» і закріпив, що вимушений переселенець – особа, вимушена покинути по-

стійне місце проживання в результаті військової агресії, стихійного і техногенного лиха на території Азербайджанської Республіки, і переселитися на інше місце (ст. 1) [4]. Визначаючи правовий статус вимушених переселенців, зазначений закон їм гарантує: право безкоштовного, однак не більше трьох місяців, проживання до отримання роботи або місця проживання в спеціально відведеніх місцях; безкоштовного переїзду і перевезення майна на тимчасове місце проживання; безкоштовного отримання в місцях тимчасового проживання та в лікарнях особами похилого віку, дітьми, інвалідами, малозабезпеченими та особами, які втратили голову сім'ї, – необхідних ліків і медичної допомоги; здобуття дітьми освіти у дошкільних виховних установах, підлітками та молоддю – у відповідних навчальних закладах; придбання нарівні з громадянами, які постійно проживають в населених пунктах, продовольчих і промислових товарів; отримання призначеного державою одноразової та іншої допомоги; першочергового розміщення одиноких пенсіонерів та непрацездатних інвалідів на спеціальних підприємствах соціального застрахування; отримання у встановлений строк статусу вимушено-го переселенця (особи, переселеної в межах країни); порушення питання про відшкодування заподіяної матеріальної та іншої шкоди; звернення до суду для захисту порушених прав; повернення на колишнє місце проживання (ст. 6).

Для Грузії головною проблемою стали особи, переміщені всередині країни, у результаті збройних конфліктів в Південній Осетії та Абхазії. Збройні конфлікти, які мали місце в Грузії на початку 1990-х, викликали примусове переселення населення з Абхазії (в 1992–1993 роках) і Цхінвальського регіону (в 1989–1992 роках). У результаті військової агресії в серпні 2008 року, ще 26 тисяч людей стали внутрішньо переміщеними особами у своїй власній країні. Згідно статистичних даних, наданих Міністерством у справах вимушених переселенців з окупованих територій, розселенню та біженців, в Грузії було зареєстровано більше 265 тисяч внутрішньо переміщених осіб (приблизно 6% від загальної чисельності населення країни) з наведених вище двох регіонів [5]. Визначення внутрішніх переселенців подано в Законі «Про вимушено переміщених осіб з окупованої території Грузії, – вимушених переселенців», який вимушено переміщеною особою – вимушеною переселенця визнає громадянина Грузії або особу без громадянства, яка має статус в Грузії, який вимушений покинути постійне місце проживання із-за окупації

нути постійне місце проживання із-за окупації території іноземною державою, агресії, збройного конфлікту, загального насильства або (і) масового порушення прав людини, внаслідок чого створилася загроза життю, здоров'ю або свободі його самого або його сім'ї або (і) з урахуванням вищевказаних причин неможливо його повернення на постійне місце проживання (ст. 6) [6]. Отже, на відміну від Азербайджану, грузинський законодавець дає де-шо вужче визначення внутрішніх переселенців, яке не включає екологічних мігрантів, переміщених у результаті стихійного лиха. Водночас зазначений закон чітко визначає права та обов'язки вимушеної переселенця, до яких відносить, зокрема, право на отримання матеріальної допомоги, соціальної та іншої допомоги, право користуватись в межах Грузії належним житлом до повернення на постійне місце проживання (ст. 12). Також закон закріплює положення щодо соціального захисту вимушених переселенців (ст. 16) та визначає державні гарантії їх розселення та інтеграції в іншій частині держави до їх повернення на постійне місце проживання та реінтеграції після повернення на постійне місце проживання (розділ 5).

В українському законодавстві поняття, яке б визначало статус осіб, вимушено переміщених всередині країни, поки що відсутнє. Однак сучасні політичні реалії в державі та статистичні дані свідчать про постійне збільшення числа вимушених переселенців і доводять про необхідність прийняття спеціального нормативного акту, який би чітко врегульовував їх правовий статус.

Спроби вітчизняного законодавця врегулювати проблему захисту внутрішніх переселенців звершилися прийняттям 15 квітня 2014 року Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України», який закладає основи державної політики стосовно тимчасово окупованої території та захисту прав і свобод громадян України [7]. Відповідно до закону держава бере на себе зобов'язання підтримувати і забезпечувати економічні, фінансові, політичні, соціальні, інформаційні, культурні та інші зв'язки з громадянами України, які проживають на тимчасово окупованій території, та вживати всіх необхідних заходів щодо гарантування прав та свобод людини і громадянина (ст. 5). Громадянам України, які виїхали за межі тимчасово окупованої території, гарантується дотримання у повному обсязі їхніх прав і свобод, передбачених Конституцією України, у тому числі соціальних, трудових,

виборчих прав та права на освіту, після залишення ними тимчасово окупованої території (ст. 18). Гарантується непорушність права власності та встановлюється спеціальний порядок його на- буття та припинення (ст. 11). Для реалізації політичних прав громадянам України, які проживають на окупованих територіях, створюються умови для вільного волевиявлення на решті території України в усіх загальнонаціональних виборах та референдумах, у тому числі і можливість обирати народних депутатів (ст. 8). У сфері захисту соціальних та економічних прав законом встановлено, що громадянам України, які не отримують виплат від уповноважених органів Російської Федерації, забезпечується своєчасне отримання всіх передбачених законодавством соціальних виплат (ст. 7). Для реалізації цього права встановлюється спрощений порядок оформлення необхідних документів, взяття на облік та надання відповідних статусів. Для захисту прав та свобод громадян законом встановлюється, що правосуддя стосовно справ підсудних судам АР Крим здійснюється відповідним судом м. Києва (ст. 12).

У подальшому 19 червня 2014 року було прийнято Закон України «Про правовий статус осіб, які вимущені залишили місце проживання внаслідок тимчасової окупації Автономної Республіки Крим та м. Севастополя та обставин, пов’язаних з проведением антитерористичної операції на території України» [8]. Закон визначає порядок надання державної допомоги, захисту конституційних прав та законних інтересів осіб, які вимущено залишили місце проживання внаслідок тимчасової окупації Автономної Республіки Крим та м. Севастополя або обставин, пов’язаних з проведением антитерористичної операції на території України та які переїхали до інших регіонів України.

Відповідно до закону, особа, яка вимущено залишила місце проживання внаслідок тимчасової окупації Автономної Республіки Крим та м. Севастополя або обставин, пов’язаних з проведением антитерористичної операції на території України – громадянин України, який постійно проживав в Автономній Республіці Крим або м. Севастополі станом на 18 березня 2014 року або на території проведення антитерористичної операції на час початку антитерористичної операції (вимущений мігрант). До цієї категорії осіб також відносяться іноземці чи особи без громадянства, які на законних підставах проживали на вказаних те-

риторіях України і вимушено залишили місця проживання внаслідок зазначених обставин.

Однак попри нагальну необхідність реалізації зазначеного закону, значні недоліки в його змісті привели до накладення Президентом України вето. Зокрема, закон не визначає порядок надання державної допомоги вимушеним мігрантам, не забезпечує скоординованої та відповіальної роботи органів державної влади, місцевого самоуправління та їх взаємодію з громадськістю в цьому напрямку, не відповідає міжнародним стандартам захисту внутрішньо переміщених осіб. Також закон має декларативний характер і не забезпечує створення цілісного механізму надання допомоги та захисту державою прав і законних інтересів вимушених переселенців, містить положення, які не відповідають конституційним принципам гарантій прав громадян, суперечать Конституції України та законодавчим актам України [9].

Висновки. Таким чином, перед українським законодавцем на даному етапі стоїть завдання нагальної розробки спеціального законодавчого акту з питань захисту прав внутрішньо переміщених осіб, в якому було б враховано регіональні особливості проблеми переселенців та загальнополітичний курс держави, який базується на дусі єдності України та її народу. Так, серед пріоритетних напрямків державної політики – розробка правової бази, яка б забезпечувала справедливу адміністративну процедуру для внутрішньо переміщених осіб у частині порядку подання клопотання про надання відповідного статусу, визначення чіткої процедури розгляду такого клопотання, що передбачає наділення певних державних органів відповідними повноваженнями. Водночас законодавство повинно передбачати соціальне та житло-побутове забезпечення внутрішньо переміщених осіб, а також гарантувати їх право на повернення та відновлення своїх майнових прав у випадку припинення обставин, що змусили їх переселитись.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 8.07.2011 № 3671-VI // Офіційний вісник України. – 2011. – № 59. – Ст. 2347. On refugees and persons in need of additional or temporary protection: the Law of Ukraine 8.07.2011 № 3671-VI // Official Bulletin of Ukraine. – 2011. – № 59. – P. 2347.
2. Козинець І.Г. Про співвідношення понять «біженці» та «особи, які переміщені всередині країни» / І.Г. Козинець // Держава і право.

Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 45. Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. – К. – 2009. – С. 213–219. Kozynets I.G. On the relation between the concepts of «refugees» and «persons displaced» / I.G. Kozynets // State and law. Collected Works. Legal and Political Science. Issue 45 Institute of State and Law of the V.M. Koretsky NAS Ukraine. – К. – 2009. – Р. 213–219.

3. Guiding Principles on Internal Displacement [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://www.ifrc.org/Docs/idrl/I266EN.pdf>. Керівні принципи з питань внутрішньо переміщених осіб [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://www.ifrc.org/Docs/idrl/I266EN.pdf> [in English].

4. О статусе беженцев и вынужденных переселенцев (лиц, переселенных в пределах страны): Закон Азербайджанской Республики от 21.05.1999 № 668-1Г [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.azerbaijan.az/portal/Society/Refugees/refugees_03_r.html. On the status of refugees and internally displaced persons (persons displaced within the country): Law of the Azerbaijan Republic 21.05.1999 № 668-1Г [E-resource]. – Mode of access: http://www.azerbaijan.az/portal/Society/-Refugees/refugees_03_r.html [in Azerbaijan].

5. Кількість зареєстрованих внутрішньо переміщених осіб станом на квітень 2012 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mra.gov.ge/main/GEO#section/50>. Number zaryestrovanyh IDPs as of April 2012 [E-resource]. – Mode of access: <http://mra.gov.ge/main/-GEO#section/50> [in Georgian].

6. О лицах, винужденно перемещенных с оккупированных территорий Грузии, – вынужденных переселенцах: Закон Грузии от 6.02.2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://matsne.gov.ge/index.php?option=com_ldmssearch&view=docView&id=2244506&lang=ru/. About persons displaced from the occupied territories of Georgia – Internally Displaced Persons: The Law of Georgia 6.02.2014 [E-resource]. – Mode of access: https://matsne.gov.ge/index.php?option=com_ldmssearch&view=docView&id=2244506&lang=ru/ [in Georgian].

7. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України: Закон України від 15.04.2014 № 1207-VII // Відомості Верховної Ради України. – К., 2014. – № 26. – стаття 892. On the rights and freedoms of citizens and legal regime for the temporarily occupied territory of Ukraine: Law of Ukraine 15.04.2014 1207-VII // Supreme Council of Ukraine. – К., 2014. – № 26. – Art. 892.

8. Про правовий статус осіб, які вимушенні залишили місця проживання внаслідок тимчасової окупації Автономної Республіки Крим та м. Севастополя та обставин, пов'язаних з проведенням антитерористичної операції на території України: Закон України від 19.06.2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=51397. On the legal status of persons who are forced to

leave the residence because of temporary occupation of the Autonomous Republic of Crimea and Sevastopol City., And circumstances surrounding the conduct of anti-terrorist operations in Ukraine: Law of Ukraine 19.06.2014 [E-resource]. – Mode of access: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=51397.

9. Пропозиції Президента України до Закону України «Про правовий статус осіб, які вимушено залишили місце проживання внаслідок тимчасової окупації Автономної Республіки Крим та міста Севастополя або обстановин, пов’язаних з проведенням антитерористичної операції на території України» від 16.07.2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=51397. Offers President of Ukraine to the Law of Ukraine «On the legal status of persons forced to leave their place of residence due to temporary occupation of the Autonomous Republic of Crimea and Sevastopol or circumstances relating to the conduct of anti-terrorist operations in Ukraine» 16.07.2014 [E-resource]. – Mode of access: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=51397.

TYMCHYK G. PROBLEMS OF LEGAL FRAMEWORK FOR PROTECTING INTERNALLY DISPLACED PERSONS IN UKRAINE

УДК 342.565.4

Б. В. Богдан,
асистент кафедри
правового регулювання економіки
юридичного факультету
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»¹

АДМІНІСТРАТИВНЕ СУДОЧИНСТВО ЯК СКЛАДОВА СУДОВОЇ ТА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОЇ РЕФОРМ

У пропонованій статті розглядається генезис адміністративного судочинства в Україні, досліджено притаманні йому особливі риси, правові засади запровадження для вдосконалення судової системи.

Ключові слова: адміністративне судочинство, судова реформа, адміністративно-правова реформа, адміністративний процес.

¹ Bogdan Bogдана, Assistant of the Legal Regulation of Economics Department in Vadym Hetman Kyiv National Economic University State Higher Educational Institution.